

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD

ZITTING 2021-2022

15 MAART 2022

INTERPELLATIE EN VRAAG OM UITLEG

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin
van dinsdag 15 maart 2022

INTEGRAAL VERSLAG

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

Vaste leden: mevrouw Carla Dejonghe, voorzitter, de heer Juan Benjumea Moreno, mevrouw Els Rochette, mevrouw Cielkje Van Achter

Plaatsvervanger: de heer Gilles Verstraeten

Verontschuldigd: mevrouw Bianca Debaets

INHOUD

1. Regeling van de werkzaamheden

2. Interpellatie (R.v.O., art. 61)

- Interpellatie van de heer Jan Busselen tot mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de hoge vraag naar hulp van jongeren bij mentale problemen

3. Vraag om uitleg (R.v.O., art. 59)

- Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de Vlaamse Sociale Bescherming (VSB)

1. Regeling van de werkzaamheden

In navolging van het studiebezoek aan de Stad Brugge en het project ‘Vierkant tegen Eenzaamheid’ werd door de Diensten nagevraagd welke mogelijke initiatieven kunnen worden bezocht in Nederland, dat vaak als voorbeeld wordt genoemd in het kader van de bestrijding van eenzaamheid en dat binnen de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin tevens al ter sprake kwam als mogelijkheid voor een studiebezoek.

Er werd geïnformeerd bij de volgende personen en/of organisaties:

1. Tineke Fokkema, bijzonder hoogleraar *ageing, families and migration*, Erasmus Universiteit Rotterdam; maakt deel uit van de Wetenschappelijke Adviescommissie bij het nationale actieprogramma Eén tegen Eenzaamheid;
2. Jolande van Gerwe, *Join Us* Nederland, vereniging die zich inzet tegen eenzaamheid bij jongeren;
3. Coalitie Erbij Rotterdam verbindt organisaties en professionals die sociale betrokkenheid onder Rotterdammers vergroten. Samen pakken ze eenzaamheid en sociaal isolement aan;
4. Wethouder bevoegd voor Welzijn van de gemeente Rotterdam;
5. LKCA (Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst), team Cultuur, zorg en welzijn, maakt verbinding tussen Welzijn (eenzaamheid) en Cultuur;
6. Movisie, organisatie die een online *tool* in de aanpak van eenzaamheid heeft ontwikkeld.

Op basis van hun antwoorden en disponibliteiten kan het studiebezoek doorgaan op dinsdag 19 april (Rotterdam) en woensdag 20 april 2022 (Utrecht).

De commissieleden gaan akkoord om het programma verder uit te werken en de nodige praktische regelingen te treffen.

Binnen hetzelfde thema werd geopperd een hoorzitting te organiseren. Mogelijke gastsprekers zijn:

1. Odisee Hogeschool Brussel;
2. vzw het BuurtPensioen;
3. de heer Xavier Taveirne, maakte in 2019 een vierdelige reeks op Canvas: ‘Eenzaam’;
4. dr. Leen Heylen: onderzoeksleider bij Vonk3, het Vlaams onderzoeks- en kenniscentrum derde leeftijd, en docent banaba ouderencoaching Thomas More;
5. dr. Anja Declercq: projectleider LUCAS, Centrum voor Zorgonderzoek en Consultancy en deeltijds docent Centrum Voor Sociologisch Onderzoek KU Leuven;
6. de heer Dany Dewulf, stafmedewerker Inclusie en vermaatschappelijking van zorg, VVSG.

De commissieleden verzoeken de Diensten na te gaan wat mogelijk is in functie van de beschikbare commissiedata.

* * *

Voorzitter: Mevrouw Els Rochette

2. Interpellatie (R.v.O., art. 61)

De interpellatie van de heer Jan Busselen tot mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de hoge vraag naar hulp van jongeren bij mentale problemen wordt, overeenkomstig artikel 61, punt 10, 3de alinea van het Reglement van Orde, uitgesteld tot het volgende Uitgebreid Bureau.

* * *

3. Vraag om uitleg (R.v.O., art. 59)

Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan mevrouw Elke Van den Brandt, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Welzijn, Gezondheid, Gezin en Stedelijk beleid, betreffende de Vlaamse Sociale Bescherming (VSB)

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Het aantal Brusselaars dat is aangesloten bij de Vlaamse Sociale Bescherming (VSB) is gestagneerd tussen 2015 en 2019 rond de 43.000. In 2020 daalde het aantal met anderhalf %, maar een duidelijke verklaring daarvoor hebben we in feite niet. Sinds 2006 is de VSB een kwart van haar Brusselse leden verloren. Een pijnlijke vaststelling. Proportioneel is de daling nog een stuk sterker, gezien de Brusselse bevolking sindsdien fors is toegenomen. In het complexe Brusselse zorglandschap, dat helaas te danken is aan de Zesde staatshervorming – een staatshervorming waarmee wij het niet eens waren omdat wij vonden dat het de zaken nog complexer maakte dan ze al waren –, is het belangrijk dat zo veel mogelijk Brusselaars hun weg vinden naar de VSB. Door het niet-verplichte karakter lopen heel wat Brusselaars het recht op een bijkomende sociale bescherming mis. De bekendheid van de VSB vormt op dat vlak een pijnpunt in Brussel.

Het laatste debat over dit onderwerp dateert van 10 juli 2020. In aanvulling van de off- en online basiscommunicatie nam de VGC in de voorbije jaren enkele initiatieven om de VSB te promoten. Zo gaf het Kenniscentrum Welzijn, Wonen en Zorg (WWZ) via lokale dienstencentra, mutualiteiten, ouderverenigingen, hogescholen en tal van organisaties infosessies op maat van burgers en intermediairen, o.a. over de voordelen van de aansluiting, de rechten op ondersteuning en gericht over de persoonsvolgende financiering (PVF), omdat het Vlaams regelgevend kader hierover sterk is veranderd. In 2019 werden duizenden folders verspreid onder bibliotheken, gemeenschapscentra, woonzorgcentra en andere zorginstellingen en ook via de webshop, op een postkaart en meegestuurd met het VGC-jaarverslag. In 2020 werden de folders nog breder verspreid, namelijk ook in o.a. onderwijsinstellingen en kinderdagverblijven.

U gaf in juli 2020 ook mee dat het Kenniscentrum WWZ in 2020 in opdracht van de VGC en de Vlaamse Gemeenschap meewerkt aan de toepassing van de VSB en de PVF in Brussel omdat de Vlaamse kaders aangepast moeten worden om dat te laten werken in Brussel met zijn specifieke context en verschillende bevoegde overheden.

De VGC bespreekt de evoluties van de VSB en de toepassing ervan met de bevoegde Vlaamse ministers en Administraties voor Welzijn en voor Brussel binnen de stuurgroep Woonzorg Brussel die wordt georganiseerd door Vlaams minister Benjamin Dalle, waarin het Kenniscentrum WWZ en het Huis voor Gezondheid eveneens betrokken zijn.

Het is belangrijk dat we de VSB in de markt zetten als een onderdeel van een ruimer, aantrekkelijk en goed werkend Vlaamse Gemeenschapsaanbod in Brussel. Ik heb het in de Commissie voor Algemene Zaken, Financiën & Begroting en Stedelijk beleid van daarnet in het kader van Brede Scholen gehad over de ketenbenadering. Alles is aan alles verbonden. We proberen met de VGC echt een netwerk van organisaties en ondersteuning aan te bieden, waar mensen met hun wel en wee terecht kunnen. De VSB zie ik daar als een onderdeel van. Daarbij is het cruciaal dat we niet alleen ouderen maar ook jongeren en bij uitbreiding niet-zorgbehoevenden overtuigen waarom dit systeem aantrekkelijk en een belangrijke investering in hun toekomst is. Men heeft er misschien nu nog geen nood aan, maar het is een verzekering voor het geval men het in de toekomst nodig heeft. Ik vraag me af hoe de campagnes verlopen zijn in 2020 en 2021 en of het effect van de extra promotie al terug te zien is in het aantal aansluitingen in 2021.

Hoe is de VSB gepromoot in 2021? Wat staat er gepland voor 2022? Hoeveel Brusselaars waren eind 2021 aangesloten bij de VSB? Is er een effect merkbaar door de opgedreven promotiecampagnes? Wanneer is de stuurgroep samengekomen om de evolutie en toepassing van die VSB te bespreken? Wat is er beslist?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Ik zal beginnen met de evolutie van de aansluitingscijfers en u vervolgens informeren over de campagnes. U vroeg hoeveel Brusselaars er eind 2021 waren aangesloten bij de Vlaamse Sociale Bescherming. Het Agentschap Zorg en Gezondheid van de Vlaamse overheid bezorgde ons de aansluitingscijfers voor de periode van 2015 tot 2020. Waar er in de periode 2017-2019 nog een lichte stijging werd genoteerd, daalde het aantal aansluitingen in 2020 onder de 43.000 aansluitingen. Concreet: in 2015 ging het over 43.508 aansluitingen. In 2016 is dit gedaald tot 43.173. De volgende jaren is het aantal aansluitingen rond dat cijfer stabiel gebleven. In 2020 zitten we aan 42.556 aansluitingen.

De bekendmaking van de Vlaamse Sociale Bescherming gebeurt door de Vlaamse Gemeenschap. De voorbije jaren zorgde de Vlaamse Gemeenschap voor de verspreiding van een folder over de VSB op maat van de Brusselse context. Deze folder is digitaal consulteerbaar en wordt verspreid via de zorgkassen. De VGC voert hier een flankerend beleid en publiceerde deze folder ook op haar website. Geïnteresseerde Brusselse organisaties of Brusselaars kunnen de folder downloaden of een papieren versie bestellen. Het Kenniscentrum WWZ verzorgt in opdracht van de VGC nog steeds infosessies naar het werkveld.

Zowel de VGC als de Vlaamse Gemeenschap zijn zich ervan bewust dat er nood is aan een meer gerichte bekendmaking van de Vlaamse Sociale Bescherming in Brussel.

Zoals u weet, worden de evoluties van de Vlaamse Sociale Bescherming in Brussel mee opgevolgd via de stuurgroep Woonzorg Brussel. Die stuurgroep is een initiatief van de Vlaamse minister voor Brussel. Het Kenniscentrum WWZ staat in voor het secretariaat van de stuurgroep en de inhoudelijke omkadering. Aan het overleg participeren, naast een aantal ondersteuningsorganisaties voor Welzijn en Zorg, zowel de VGC als de Vlaamse Administraties en kabinetten bevoegd voor Brussel en voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

De Vlaamse Sociale Bescherming werd besproken op de stuurgroep Woonzorg van 13 september 2021. Het doel van de bespreking was om aan de Vlaamse overheid input te bezorgen voor de verdere promotie van de Vlaamse Sociale Bescherming in Brussel.

Tijdens de bespreking kwamen er een aantal aanbevelingen naar boven waarrond de Vlaamse overheid voor haar volgende campagne graag verder wil afstemmen met de VGC en de ondersteuningsorganisaties in Brussel.

Zo moet er naast het rechtstreeks informeren van Brusselaars ook de nodige aandacht besteed worden aan het correct informeren van medewerkers in zorg- en welzijnsorganisaties over de specificiteit van de VSB in Brussel.

Heel wat zorg- en hulpverleners in onze hoofdstad en Vlaanderen zijn zich vaak niet bewust van de verschillende spelregels die voor Brusselaars gelden. Zo werd o.a. de Vlaamse Sociale Bescherming toegelicht in de Zorgraad van de Eerstelijnszone Vivel; ook het Kenniscentrum WWZ geeft infosessies aan alle zorgpartners die een infosessie aanvragen.

Ook voor wat betreft de boodschap van een promotiecampagne naar Brusselaars werd er input bezorgd:

- de VSB kan sterker worden gepositioneerd als een solidaire sociale verzekering met een scope op het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden – om de solidariteit te versterken zijn er meer aansluitingen nodig;
- de campagnes dienen zich te richten op alle Brusselaars die een beroep wensen te doen op Vlaamse erkende voorzieningen, ook op anderstaligen;
- de campagnes kunnen de voordelen van een aansluiting bij de VSB sterker in de verf zetten, die er in de praktijk vooral is voor personen boven de 60 jaar;
- de aansluiting kan vanaf 26 jaar, dit is het enige moment waarop Brusselaars tot nu toe een expliciete uitnodiging voor de aansluiting bij de VSB krijgen via hun zorgkas, maar het is ook een leeftijd waarop men minder vatbaar is voor de boodschap. De stuurgroep geeft aan dat er best ook een specifieke herhalingscommunicatie wordt voorzien, met een differentiëring naar leeftijdsgroepen (26 tot 30 jaar) met bijzondere aandacht voor 50-plussers en 70-plussers omdat zij met een ander perspectief in het leven staan;
- de zorgkassen en de mutualiteiten spelen een belangrijke rol in de communicatie naar hun leden over wat aansluiting al dan niet inhoudt. Dit gebeurt al bv. in hun magazines en informatiebrochures, maar ook daar is de inschatting dat dit nog gericht kan.

Daarnaast werden enkele fundamentele bezorgdheden geformuleerd ten aanzien van de Vlaamse overheid. Het gaat om drempels en mechanismen die vervat zitten in het systeem van de Vlaamse Sociale Bescherming en die beter ook aangepakt worden:

- de wachttijd van 5 jaar voor Brusselaars is een zeer grote drempel voor nieuwe aansluitingen, en is *de facto* een bijkomende financiële drempel voor Brusselaars die leven van een beperkt inkomen;
- ook bij geïnformeerde Brusselaars lijkt er niet steeds evenveel animo om zich aan te sluiten; het gevoel te moeten betalen om beroep te kunnen doen op een systeem waar men al via sociale zekerheid aan bijgedragen heeft, roept bij sommigen weerstand op;
- het zou goed zijn om een beter zicht te krijgen op het aantal “afhakers” en hun motivering om de bijdrage niet langer te betalen;
- de toegang tot voorzieningen (of een zorgticket) zou onvoorwaardelijk moeten zijn, vermeldt het verslag van de stuurgroep; het zorgbudget kan dan voorbehouden worden voor diegenen die kiezen voor de Vlaamse Sociale Bescherming;
- het aantal gemachtigde indicatiestellers die de toegang tot een zorgbudget kunnen openen, is beperkt. Eens je aangesloten bent, is de toegang tot een ticket beperkt omwille van het

- aantal gemachtigde indicatiestellers dat ook beperkt is. Enkel de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen en diensten voor gezinszorg kunnen dit in Brussel doen;
- vooruitkijkend naar de Zevende staatshervorming die er mogelijks aankomt, met wellicht nog een grotere rol voor de zorgkassen, is het cruciaal dat Brussel niet vergeten wordt en van meet af aan deel uitmaakt van het toekomstscenario.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Even om te proberen antwoorden op uw kunstslag; die Zevende staatshervorming komt er *sans doute*. Het curieuze daaraan is dat wij dat tegenwoordig niet meer zeggen, maar het vooral de Franstaligen zijn die constant zeggen dat er een Zevende staatshervorming komt of moet komen. Het is een interessante evolutie dat er aan Franstalige zijde zo vaak over gesproken wordt. Het zal nog interessant worden om te zien welke evolutie Brussel daarin zal doormaken en welke keuzes men maakt over de betrokkenheid van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel. Zal men alles “verbrusselen” naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC)? Een optie waar mijn partij absoluut geen voorstander van is, omdat we daarmee de zaken die we als Vlaamse Gemeenschap in Brussel hebben opgebouwd en gerealiseerd, die steeds beter lopen en meer gerespecteerd worden, in de uitverkoop zouden zetten.

Wat de aanbevelingen betreft over de communicatie, het campagne voeren en die herhalingsmomenten; ook m.b.t. de anderstaligen, de voordelen beter in de markt zetten; een betere opleiding van de *professionals*... dat klinkt mij allemaal logisch. Dit zijn aanbevelingen om mee aan de slag te gaan. Een aantal van de bezorgdheden, dat is inderdaad nog een moeilijk gegeven. Ik kan het met een aantal daarvan wel eens zijn: beter in kaart brengen waarom mensen afhaken; dat gevoel van reeds betaald te hebben. Ik denk dat daar een duidelijk antwoord op geformuleerd kan worden: als je kijkt naar de financiering van de Vlaamse Sociale Bescherming zelf, dan komt een zeer beperkt deel van de bijdrage zelf en een heel groot deel past de Vlaamse overheid daaraan bij. De verhouding van wat je betaalt en hiervoor in de plaats krijgt, is er een die voor de gebruikers zeer positief uitdraait. Maar dat eraan gewerkt kan worden, zoveel is zeker.

Er zijn nog geen cijfers voor 2021, als ik het goed begrepen heb. Die van 2020, daarvan was ik mij bewust, die van 2021 daarop is het nog wachten en zij zullen het voorwerp uitmaken van een opvolgingsvraag om te zien of de campagnes tot nu toe effect hebben gehad. Het zijn in ieder geval goede aanbevelingen. Alles kan beter.

- *Het incident is gesloten.*
-